

Memo – Ter kennisname

Aan: VV

Van: S. Langeslag

Onderwerp: Stand van zaken actualisatie legger oppervlaktewateren

Datum: 26 juni 2018

Corsanr.: 18.075291

Waarom moet u dit weten?

Afgelopen maanden is er hard gewerkt aan het actualiseren van de legger oppervlaktewateren. Inmiddels zijn alle wijzigingen doorgevoerd en is de legger oppervlaktewateren 26 juni 2018 door D&H in ontwerp vastgesteld. Dit betekent dat de (wettelijk verplichte) inspraakprocedure kan starten. Deze staat gepland van 2 juli tot en met 31 augustus 2018. Mogelijk dat u in de komende maanden hierover door ingelanden benaderd wordt. Met de informatie in deze memo bent u op de hoogte van de laatste stand van zaken en kunt u, mocht u vragen ontvangen, betreffende personen doorverwijzen naar het juiste loket.

Context

In het Rijnlandse beheergebied ligt een uitgebreid stelsel van meren, plassen, watergangen en sloten. In totaal ruim 13.000 kilometer. In de legger oppervlaktewateren is vastgelegd wat de vereiste afmetingen zijn, wie verantwoordelijk is voor het onderhoud en wat het onderhoud inhoudt. Het opstellen van de legger is een wettelijke verplichting die volgt uit de Waterwet en de Waterschapswet. De legger vormt daarmee een belangrijke basis voor de Rijnlandse uitvoeringsprogramma's, de Rijnlandse toezichthoudende taak en een informatiebron voor de omgeving.

De laatste grote herziening van de legger oppervlaktewateren dateert uit 2009 met nadien twee kleine actualisaties waarbij wijzigingen in het veld in de legger zijn doorgevoerd. Vanwege diverse ontwikkelingen is het noodzakelijk de legger oppervlaktewateren te actualiseren, te weten: verwerken van de circa 3.500 wijzigingen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden, verwerken ervaringen baggerprogramma en blauwe diensten, integreren ecologie/waterkwaliteit, verwerken aanbevelingen Rijnlandse Rekenkamercommissie, aansluiting bij de nieuwe Keur en beleidsregels (deregulering) en het, waar mogelijk, rekening houden met de wensen uit de omgeving.

Toelichting

Met het vaststellen van de ontwerp legger wordt uitvoering gegeven aan het VV besluit van juni 2017

Vorig jaar juni is door de VV de uitgangspuntennota vastgesteld op basis waarvan de legger oppervlaktewateren afgelopen maanden is aangepast. Inmiddels zijn alle wijzigingen doorgevoerd en kan de legger oppervlaktewateren vrij worden gegeven voor de verplichte inspraakprocedure. De ontwerp legger is te vinden op de volgende site:
www.rijnland.net/regels/legger/actualisatie-legger-oppervlaktewateren

Met de nieuwe legger wordt een goede basis gelegd voor het behalen van de WBP5 doelen voor Voldoende Water en Schoon en Gezond water

De belangrijkste aanpassingen zijn:

- de ruimte die wordt gegeven voor het verder ontwikkelen van de waterkwaliteit en de ecologie (zie bijlage 1).
- het, conform de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie, optimaliseren van de leggerprofielen (zie bijlage 2).
- doorvoeren van de circa 3.500 wijzigingen die de afgelopen jaren in het veld hebben plaatsgevonden, zoals: dempingen en ontgravingen.
- de aansluiting bij de nieuwe Keur (deregulering).

Met de omgeving is een intensief proces gevolgd. Dat zorgt voor gedragenheid en bewustwording

De belangrijkste stakeholders: gemeenten, omliggende waterschappen, Rijkswaterstaat, Schiphol, Land- en tuinbouworganisatie, natuur en milieu organisaties zijn betrokken bij deze leggeractualisatie: zowel bij het opstellen van de uitgangspuntennota als bij de controles van de concept legger begin 2018. Dit leverde een schat aan bruikbare informatie op, zoals: ontbrekende wateren, ten onrechte opgenomen wateren (bv. greppels), ontbrekende duikers, praktijk informatie met betrekking tot stabiliteit waterbodems en dergelijke.

De ontwerp legger ligt van 2 juli tot en met 31 augustus 2018 ter inzage...

In een legger zijn de onderhoudsverplichtingen en onderhoudsplichtigen gedetailleerd vastgelegd. Dit voorkomt dat meningsverschillen ontstaan. Als dat toch gebeurt, is de legger een bewijsmiddel dat een rol kan spelen bij juridische uitspraken. Omdat er onderhoudsverplichtingen in de legger zijn opgenomen moet de legger een inspraakprocedure doorlopen. Belanghebbenden krijgen dan de gelegenheid om te controleren of alle gegevens goed zijn opgenomen in de legger. Zonodig kunnen zij een zienswijze indienen. In verband met de zomervakantie is de verplichte periode van zes weken met drie weken verlengd.

...daarvoor wordt een gerichte informatiecampaagne gehouden

In het voortraject zijn alle stakeholders betrokken bij de actualisatie van de legger. De legger heeft ook invloed op individuele burgers/aangelanden die langs oppervlaktewateren wonen. Het communicatieproces ziet er als volgt uit:

- Publiceren in waterschapsblad (wettelijk verplicht).
- Melding op eigen website.
- Het via de relatiemanagers persoonlijk benaderen van onze relaties.
- Advertenties in huis aan huisbladen.
- Melding op gemeentelijke websites.
- Berichtgeving op verschillende social media zoals Facebook en Twitter.

Planning

Activiteit	Datum
Vaststellen ontwerp legger oppervlaktewateren door D&H	26 juni 2018
Inspiraakperiode	2 juli – 31 augustus 2018
Verwerken inspraakreacties	September 2018
Vaststellen legger oppervlaktewateren door D&H	16 oktober 2018
Vaststellen legger oppervlaktewateren door VV	21 november 2018

BIJLAGE 1: ruimte voor ecologie en waterkwaliteit

Nieuw in de legger oppervlaktewateren is dat, conform de aanpak van Hollands Noorderkwartier en Schieland en de Krimpenerwaard, volop ruimte wordt gegeven aan de ecologie en de waterkwaliteit. Dit omdat de inrichting van het watersysteem en de manier waarop het watersysteem wordt onderhouden in hoge mate de ontwikkeling bepalen van de ecologie en de waterkwaliteit. Zie bijlage 2 voor een verdere toelichting.

Veel oppervlaktewateren zijn breder dan voor de wateraan- en waterafvoer strikt noodzakelijk. Dit betekent dat er ruimte is om begroeiing te laten staan. In de nieuwe legger wordt hier als volgt mee om gegaan:

- **Maatwerk primaire oppervlaktewateren:** Per oppervlaktewater is een onderhoudsconcept gekozen dat aangeeft hoeveel vegetatie in de watergang per maaibeurt mag blijven staan. Het onderhoud wordt vervolgens conform de gedragscode Flora- en faunawet uitgevoerd (over enige tijd te vervangen door de gedragscode soortenbescherming van de Wet Natuurbescherming).
- **Robuuste standaardregels voor overige oppervlaktewateren:** Voor de overige oppervlaktewateren is de vrije ruimte (overbreedte) voor begroeiing bepaald per breedteklasse van het oppervlaktewater. In wateren breder dan 2 en smaller dan 6 meter bedraagt de vrije ruimte 10% van de totale breedte (aan beide zijden). In wateren breder dan 6 meter is dat 20%, met een maximum van 6 meter. In wateren smaller dan 2 meter is geen overbreedte aanwezig.
- **Maatwerk overige oppervlaktewateren:** Bovenstaande regels zijn algemene regels die gelden voor alle overige oppervlaktewateren. Essentieel is dat als onderhoudsplichtigen, zoals natuurterreinbeheerders, meer ruimte willen voor de ecologie er maatwerk kan worden geleverd. Samen met de aanvrager beoordeelt Rijnland wat gewenst is en of dit qua andere functies (zoals de aan- en afvoer) ook mogelijk is.
- **Groeimodel:** Daarnaast zal Rijnland – mede in aansluiting met het project doelen overige wateren – gebiedsgewijs beoordelen of gekomen kan worden tot een verdere verruiming van de onderhoudsregels. Een voorbeeld hiervan zijn de blauwe diensten.
- **Overzicht en inzicht:** Wat waar mogelijk is wordt inzichtelijk gemaakt met kleuren op de leggerkaart.

Voorbeeld: ruimte voor begroeiing	Voorbeeld: kleurenkaart
	 Legenda < 2 meter breed 2 - 6 meter breed > 6 meter breed - aparte afspraken

Bijlage 2: wijze waarop de leggerafmetingen zijn bepaald

De vereiste leggerafmetingen zijn gebaseerd op:

- De waterkwantiteit: de voor de wateraanvoer, de waterafvoer en het bergend vermogen vereiste afmetingen.
- De waterkwaliteit: de voor een gezond ecosysteem vereiste afmetingen.
- De praktijk: het vanuit de praktijk haalbare profiel.

Op basis van de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie is berekend waar verdere optimalisering van de leggerprofielen mogelijk is. Hieruit blijkt dat in circa 65 kilometer (3% van het totaal) van de primaire oppervlaktewateren volstaan kan worden met een kleinere waterdiepte dan nu in de legger staat vermeld. Dit scheelt circa 250.000 m³ bagger.

Uit oogpunt van de waterkwaliteit daarentegen is het wenselijk dat circa 200 kilometer (9% van het totaal) een diepere waterdiepte krijgt dan nu in de legger is opgenomen. Het gaat daarbij om circa 200.000 m³ bagger.

Door beide aanpassingen blijft de totale baggeropgave bijna gelijk, waardoor de aanpassingen kostenneutraal kunnen worden doorgevoerd.

Bepalen afmetingen primaire oppervlaktewateren

Voor de primaire oppervlaktewateren is, conform het voorstel van de Rekenkamercommissie, per oppervlaktewater rekenkundig bepaald wat de vereiste afmetingen zijn. Daarbij is – ten behoeve van de (ecologische)waterkwaliteit – een minimale waterdiepte van 1,0 meter gehanteerd. Dit biedt een goede basis voor een gezond ecosysteem. Deze diepte van 1,0 meter geldt voor lijnvormige wateren. Voor meren en plassen moet een grotere waterdiepte worden aangehouden voor de waterkwaliteit (maatwerk).

Bepalen afmetingen overige oppervlaktewateren

In de overige oppervlaktewateren zijn de eisen die de (ecologische) waterkwaliteit stelt aan het natteprofiel 'zwaarder' dan de waterkwantiteitseisen. Dit betekent dat er geen aan- en afvoerberekeningen nodig zijn om de profielen van de overige oppervlaktewateren te bepalen. Ten behoeve van de algemene waterkwaliteit en ecologie wordt gestreefd naar een waterdiepte van 0,5 meter in landelijk gebied en 0,75 meter in stedelijk gebied. Dit zorgt voor een goede zuurstofhuishouding en randvoorwaarden voor een gezond ecosysteem. Ondiepere wateren warmen snel op waardoor kroos en alg overmatig kunnen groeien en vissterfte kan optreden.

Theorie versus praktijk

Zowel voor de primaire als de overige oppervlaktewateren geldt dat er in principe nooit dieper gebaggerd wordt dan de vaste bodem. Dit in verband met mogelijk instabiliteit van de ondergrond en de oevers.

